MEMO

Aan: Menno Ferwerda

Van: Elma Stitzinger/Minouc Pluim

Datum: 6 februari 2024

Betreft: Inventarisatie Uitvoering bestaanszekerheid door De Dienst

---

Naar aanleiding van het beleidskader bestaanszekerheid 2024-2028: 'Voorkomen, versnellen, vereenvoudigen en versterken' uit december 2023 geeft De Dienst een inventarisatie van de uitvoering in reguliere trajecten en (pilot)projecten die reeds uitvoering geven aan het nieuwe beleidskader. Daarnaast kijken we wat nog meer mogelijk is, maar wat niet binnen de huidige reguliere beleidsregels kan worden uitgevoerd en vraagt om aanpassing van beleid en/of extra middelen voor de uitvoering ervan.

Wat doen we al?

In het beleidskader zijn 6 uitgangspunten geformuleerd. De Dienst heeft op een aantal van die uitgangspunten in de uitvoering al aanpakken gerealiseerd of zal die in 2024 gaan realiseren. We geven hieronder daarvan een overzicht per uitgangspunt.

1. We werken vanuit vertrouwen

Werken vanuit vertrouwen heeft voor De Dienst altijd centraal gestaan; daarin is niets verandert. Vertrouwen is een tweerichtingsverkeer: de gemeente vertrouwt erop dat de inwoner vanuit goede bedoelingen en interacties samenwerkt met de gemeente. De inwoner mag erop vertrouwen dat de gemeente er alles aan doet om de burger zo goed mogelijk op maat te ondersteunen. Wat De Dienst betreft hoort daar vanaf 2024 ook een vast aanspreekpunt bij. Inwoners die klant zijn bij De Dienst leven vaak op of zelfs onder het bestaansminimum. De gemeenten hebben veel lokale regelingen en toeslagen ontwikkeld om de inwoner te helpen. Maar voor de meeste inwoners zijn al die lokale regelingen en toeslagen complex. En juist voor deze inwoners is het belangrijk om grip te krijgen op het leven, waarbij financiële stabiliteit een belangrijke voorwaarde is. Vanuit De Dienst werken we daarom vanaf 2024 voor alle inwoners met een bijstandsuitkering met een vaste regievoerder. Die heeft 1-op-1 gesprekken met de inwoner en blijft het vaste aanspreekpunt voor alle vragen die de inwoner heeft op bestaanszekerheid.

We gaan uit van de gegevens die de klant heeft verstrekt vorig jaar, dit jaar kregen inwoners daardoor veel sneller hun energietoeslag. Wij ontvingen dit jaar van veel inwoners bedankbriefjes daarvoor! En bijvangst: de inwoner wordt niet meer belast met administratieve rompslomp!

2. We kijken naar wat kan, proberen een doorbraak te realiseren en bieden perspectief

Werk is nog steeds een van de belangrijkste pijlers om mee te kunnen doen in onze samenleving. Daarom zetten we stevig in op het wegnemen van belemmeringen bij de combinatie zorg en werk.

Door de zorg ondersteunend te maken bijvoorbeeld aan werk, zodat iemand ook buiten de reguliere ‘zorgtijden’ geholpen kan worden. Maar ook een goede en nauwe samenwerking met de gebiedsteams zijn daarbij cruciaal.

Doordat de jongerencoaches ook minimaal een dag per week in de gebiedsteams werken en daar dus onderdeel van zijn, zorgen we ervoor dat er echt integraal samengewerkt kan worden. Dat werpt vruchten af bij bijvoorbeeld kwetsbare jongeren die veel eerder in beeld zijn en op maat geholpen kunnen worden. De jobcoaches zijn ook aangesloten bij de ProVSO scholen. Zo weet De Dienst al heel vroeg, nog voordat de jongere een ‘klant’ wordt, waar de kwetsbaarheden zitten en proberen we, samen met het gebiedsteam, de school en jeugdzorg, om uitval en andere problemen te voorkomen. Dat werkt; want de afgelopen 3 jaar hebben we van de helft van alle jongeren die zich aanmeldde voor een bijstandsuitkering kunnen voorkomen dat ze ook daadwerkelijk in de uitkering kwamen.

3. We zorgen voor eenvoud en toegankelijkheid

Deels werkt De Dienst hierin met een vast aanspreekpunt: één regiehouder voor iedere inwoner met bijstand. Minimaal 1x per jaar is er een gesprek met de inwoner; juist de inwoners die vrijgesteld zijn van arbeidsverplichting, bijvoorbeeld omdat zij chronisch ziek zijn, vallen vaak tussen wal en schip omdat zij moeilijk zichtbaar zijn in het systeem. Daar komt dus verandering in. Dat betekent dat iedere inwoner minimaal 1x per jaar samen met de Dienst bekijkt of hij of zij gebruik maakt van de regelingen waar hij of zij voor in aanmerking komt. Uiteraard helpt de regiehouder bij het aanvragen ervan. Ook bespreekt de regiehouder of er veranderingen zijn geweest in het leven van de inwoner die van invloed kunnen zijn op de uitkering. Bijvoorbeeld omdat iemand is gaan samenwonen óf omdat iemand op vakantie gaat. In beide gevallen is de inwoner verplicht om dit te melden. Zo willen we voorkomen dat de inwoner risico loopt dat er gekort wordt op de uitkering en mogelijk in de schulden raakt. Onze ervaring is dat verreweg de meeste inwoners het graag goed willen doen, maar vaak niet weten wat het goede is. De Dienst ziet wel mogelijkheden om bepaalde regelingen eenvoudiger en toegankelijker te maken. Maar daar is wel extra inzet vanuit de gemeente nodig. Verderop in deze memo lichten we dit toe.

4. We versterken de positie van kinderen en jongeren

Onze jongerencoaches zijn nauw betrokken bij de ProVSO scholen; zo hebben we eventueel probleemjongeren al vroeg in beeld. We werken nauw samen met gebiedsteams en andere zorgprofessionals om escalaties te voorkomen. De inzet is om ervoor te zorgen dat jongeren een opleiding krijgen en afmaken, zodat zij in de overgang naar volwassenheid een betere startkans op werk hebben en makkelijker hun plek in de samenleving vinden.

5. We zetten in op preventie en vroegsignalering

Preventie en vroegsignalering werpt vruchten af; dat weten we al heel lang. Hierin stappen blijven maken is belangrijk. We hebben daarom een nauwe samenwerking met de gebiedsteams; veel casemanagers werk bijvoorbeeld zitten één of meer dagen bij het gebiedsteam, zodat we in de

dagelijkse praktijk ook echt zij aan zij samenwerken. Maar met de inrichting van regiehouders verwachten we dat we nog beter kunnen inzetten op vroegsignalering en preventie. Het is belangrijk om hier continue aan te blijven werken en verbeteren.

Ieder klant krijgt een brede intake. Daarbij kijken we op alle leefgebieden of daar problemen zijn. Financiën bijvoorbeeld is een belangrijk onderwerp. We bespreken of iemand moeite heeft met rondkomen en dagelijks een maaltijd kan betalen. Of dat er schulden zijn. We noemen dat de financieel fit gesprekken. Daarbij kijken we ook of iemand gebruik maakt van alle regelingen en voorzieningen waar de klant recht op heeft. Zo helpen we iedere klant financieel 'fit' te worden. Overigens: met de zeer kwetsbare inwoners, voor wie werk niet tot de mogelijkheden behoort en afhankelijk is en blijft van een bijstandsuitkering gaan we deze gesprekken vanaf 2024 jaarlijks houden. Zo zorgen we ervoor dat ook de meest kwetsbare inwoners financieel fit blijven!

6. We zorgen dat werken kansen biedt

Werk blijft een focuspunt. Als we het hebben over bestaanszekerheid dan begint dat bij financiële zekerheid en werk staat daarbij centraal. Inwoners met arbeidspotentieel worden vanaf 1 januari 2024 begeleidt naar werk door Pastiel en Empatec. De Dienst zet zich in voor mensen zonder arbeidspotentieel. En juist voor die groep inwoners willen we meer mogelijkheden en aanbod ontwikkelen om, op de langere termijn, mogelijk toch aan de slag te kunnen. Daarbij is vrijwilligerswerk net zo waardevol als regulier betaald werk. Voor inwoners voor wie arbeid in de brede zin, ook op de lange termijn geen optie is, zetten we samen in op het stabiel houden van het leven. Vanuit een stabiel leven kan de inwoner zelf vorm geven aan een zinvol leven en daarbij zijn er ook weer ondersteuningsmogelijkheden.

2. Er kan meer!

Lokale Regelingen en toeslagen veranderen om ze te vereenvoudigen, vraagt om nieuwe beleidsregels. De Dienst heeft die beleidsregels nodig om de veranderingen ook te kunnen uitvoeren. Dat vraagt dus wat van de gemeentelijke beleidsadviseurs. En met het vereenvoudigen van aanvragen kan het zijn dat er extra middelen nodig zijn om dat mogelijk te maken. Dat vraagt om een politiek en bestuurlijk besluit. De Dienst denkt graag mee over de mogelijkheden voor de uitvoering.

- AV Friso afschaffen en vervangen door maatwerk
- Eenmalige toeslag bij energiearmoede liet zien dat dit veel beter werkt; omdat de inwoner zelf kan bepalen waar het geld aan besteed gaat worden; zo gingen de aanvragen voor schuldhulpverlening flink omlaag. Mogelijkheid: schaf de vele complexe lokale regelingen af en vervang deze door een eenmalige jaarlijkse toeslag die uitgekeerd wordt aan inwoners op of onder bestaansminimum. Ook voor de uitvoering betekent dit een flinke efficiency en effectiviteitsslag
- Bijzondere bijstand versimpelen en beter onder de aandacht van inwoners brengen